

Kdo může Ukrajině poskytnout bezpečnostní záruky?

infokuryr.cz/n/2023/07/28/kdo-muze-ukrajine-poskytnout-bezpecnostni-zaruky

kuryr

28. července 2023

Jednou z nejdůležitějších otázek Ukrajiny od její nezávislosti bylo, kdo nebo co by mohlo zaručit její bezpečnost.

V prvních letech po roce 1991 si ukrajinská vláda myslela, že se dokáže ochránit sama. Zdělila některé sovětské jaderné zbraně a pokusila se je použít. Nepodařilo se jim však obejít bezpečnostní blokování, které ruští inženýři zabudovali do jaderných hlavic.

USA také vyvíjely tlak, aby se těchto zařízení zbavily, protože Ukrajina v té době prodávala své zbraně ze sovětské éry různým pochybným aktérům po celém světě.

Spolu s Běloruskem a Kazachstánem byla Ukrajina vyzvána, aby se připojila k NPT. Na oplátku obdržela Budapešťské memorandum, chabý slib nezasahování:

Memoranda podepsaná v sále Patria budapešťského Kongresového centra za přítomnosti amerického velvyslance Donalda M. Blinkena mimo jiné zakazovala Ruské federaci, Spojenému království a Spojeným státům vyhrožovat nebo používat vojenskou sílu nebo ekonomický nátlak proti Ukrajině, Bělorusku a Kazachstán, „s výjimkou sebeobranou nebo jinak v souladu s Chartou Organizace spojených národů“. V důsledku dalších dohod a memoranda se Bělorusko, Kazachstán a Ukrajina v letech 1993-1996 vzdaly svých jaderných zbraní.

Zajímavé jsou dvě poznámky na okraj:

1. Velvyslanec Donald M. Blinken je otcem současného ministra zahraničí Anthonyho Blinkena.
2. Formálně Rusko Budapešťské memorandum neporušilo. Uznala lidové republiky Luhansk a Doněck jako nezávislé státy. Podepsala s nimi bezpečnostní dohody a poté vstoupila do války na Ukrajině, která probíhala od roku 2014, s odvoláním na článek 51 – společná sebeobrana – Charty Organizace spojených národů. Právníci budou o tomto argumentu diskutovat roky, ale není nepodobný argumentu používanému NATO k ospravedlnění násilného rozpadu Jugoslávie.

Po podpisu Budapešťského memoranda byly sovětské jaderné zbraně, které Ukrajina a další země stále vlastnily, vráceny Rusku.

V polovině prvního desetiletí třetího tisíciletí se Rusko z velké části vzpamatovalo z otřesů, které následovaly po rozpadu Sovětského svazu. Ukrajina se mezitím ještě více rozpadla. Populace se zmenšila, průmysl se zhroutil a rozšířená korupce pohltila to, co zbylo z bohatství země. Jejich vlastní armáda, která byla na papíře stále dobře vyzbrojená, již nebyla schopna bránit zemi. V té době to bylo v pořádku, protože nikdo neměl skutečný zájem ohrožovat zemi.

Ale NATO, v rozporu se sliby, které dalo Rusku, expandovalo a přibližovalo se stále blíže k ukrajinským hranicím. V roce 2008 také v Budapešti využily USA summit NATO k naléhání na ostatní země

NATO, aby Ukrajině nabídly akční plán členství (MAP). Tento příslib však nebyl spojen s budoucím datem.

V roce 2013 Evropská unie naléhala na Ukrajinu, aby s ní podepsala dohodu o volném obchodu. Rusko, největší obchodní partner Ukrajiny, učinilo protinabídku, která byla lépe financovaná a obsahovala méně politických omezení. Ukrajinský prezident Viktor Janukovyč proto musel dohodu EU odmítnout. Americká a německá zpravodajská agentura BND měla dlouhodobé vazby na pravicové skupiny na západní Ukrajině, které dříve spolupracovaly s nacistickým Německem a byly napojeny na německý nacistický Wehrmacht. CIA tyto skupiny reaktivovala a zahájila násilnou barevnou revoluci v Kyjevě.

Tato revoluce vedla k občanské válce, protože velké části etnických Rusů na východní Ukrajině se postavily proti novému režimu zavedenému západoukrajinskou menšinou.

Zatímco etničtí Rusové na Ukrajině ztratili kontrolu nad většinou svých původních území, brzy porazili i to, co zbylo z ukrajinské armády. Udělali to dvakrát.

Konflikt se od roku 2015 zastavil. Minské dohody, podle kterých by měla být Ukrajina federalizována, byly podepsány, ale Ukrajina jejich realizaci zablokovala. Mezitím USA a Británie využily čas k přestavbě a modernizaci ukrajinské armády.

Do roku 2021 byla Ukrajina připravena zaútočit na Luhanskou a Doněckou lidovou republiku. Rusko aktivovalo svou armádu a varovalo, že do takových plánů musí zasahovat. Hrozící ukrajinský útok byl odvolán. Začátkem roku 2022 daly USA Ukrajincům zelenou k jejich dlouho plánovanému útoku. Rusko zasáhlo a současná válka začala.

Americké plány za válkou předpokládaly, že bezprostředně následující předem koordinované západní sankce Rusko zničí, že se Rusku bude vyhýbat zbytek světa a že vojenská porážka ruskou

armádou povede ke změně režimu v Moskvě. .

Ukrajina očekávala, že po vyhrané válce proti svým separatistům se okamžitě stane členem NATO.

Žádné z (zcela nereálných) očekávání se nenaplnilo.

Ukrajina nyní zřejmě prohrává válku. Brzy bude muset podepsat téměř kapitulační dohodu o příměří s Ruskem.

Ale kdo nebo co může zaručit, že taková dohoda bude dodržena?

Členství v NATO již není možné.

11. července na svém summitu ve Vilniusu Severoatlantická rada prohlásila, že Ukrajina nemusí plnit formální akční plán členství. Ale pak byly formální požadavky na členství v MAP nahrazeny mnohem vágnější formulací:

Budeme moci vydat pozvání Ukrajině ke vstupu do Aliance, pokud budou spojenci souhlasit a budou splněny podmínky.

Generální tajemník NATO se vyjádřil ještě jasněji:

... pokud Ukrajina tuto válku nevyhraje, není o členství vůbec žádná diskuse.

Pro Ukrajinu nebude žádné členství v NATO ani bezpečnostní záruky NATO, nyní ani nikdy.

Přímá plná bezpečnostní záruka z Washingtonu do Kyjeva je také nemožná. S největší pravděpodobností by to vedlo k přímé válce mezi USA a Ruskem, která by se brzy stala jadernou. To Spojené státy nebudou chtít riskovat.

Když se během příprav na summit ve Vilniusu ukázalo, že spojenci nebudou souhlasit s členstvím Ukrajiny, americký prezident Biden představil alternativu:

USA jsou připraveny nabídnout Kyjevu nějaké bezpečnostní opatření podobné tomu, které se v současnosti nabízí Izraeli, spíše než členství v NATO, řekl prezident Joe Biden v pátečním rozhovoru pro CNN.

“Nemyslím si, že země je připravena na členství v NATO,” řekl Biden o Ukrajině. “Nemyslím si, že v NATO panuje jednomyslnost ohledně toho, zda zařadit Ukrajinu do rodiny NATO nyní, v tuto chvíli, uprostřed války.”

„A jedna z věcí, na které jsem narážel, je, že Spojené státy by byly ochotny během procesu zajistit bezpečnost, a to bude chvíli trvat, jako když poskytujeme bezpečnost Izraeli: poskytnout zbraně, které

potřebují, schopnost bránit se,” řekl Biden a dodal: “Pokud existuje dohoda, pokud je příměří, pokud existuje mírová dohoda.”

Ale to je ještě nereálnější než členství v NATO. Jak Geoffrey Aronson přesvědčivě zdůrazňuje:

Relevance izraelského modelu propagovaného Bidenem pro bezpečnost Ukrajiny je hluboce chybná, jak koncepčně, tak prakticky.

...

Operačně je izraelský model stěží relevantní pro situaci, ve které se Ukrajina nachází, a stěží je dobrým modelem, na kterém by bylo možné budovat kýžený bezpečnostní vztah mezi Spojenými státy, NATO a Ukrajinou. Koncepčně, kromě letmého srovnání mezi Jeruzalémem a Kyjevem, nelze koncept doporučit.

...

Bezpečnostní vztah mezi Spojenými státy a Izraelem se vyvinul ze tří hlavních prvků: (1) konkurence studené války na Blízkém východě; (2) drtivé vítězství Izraele v červnu 1967; a (3) izraelský skrytý vývoj schopnosti jaderných zbraní od 50. let 20. století.

Je téměř nemožné, aby Ukrajina mohla ukončit svou válku s Ruskem totálním územním vítězstvím, které tvořilo základ americko-izraelských vztahů po červnu 1967.

...

V této souvislosti mohou existovat lidé na Ukrajině (ale doufejme, že ne ve Washingtonu), kteří považují izraelský model – vytvoření integrované varianty jaderných zbraní při zachování jaderné nejednoznačnosti, dokud zůstane otevřený plynovod konvenčních zbraní z Washingtonu – za poučný .

I zde však zasahuje realita. Dohoda USA s Izraelem je konkrétně zaměřena na zajištění převahy Izraele v konvenčních zbraních proti jakékoli kombinaci arabských a íránských nepřátel. Za tímto účelem

poskytly Spojené státy Izraeli ve fiskálním roce 2020 146 miliard dolarů ve vojenské, ekonomické a protiraketové obraně – 236 miliard dolarů v roce 2018.

Jen v prvním roce války dostala Ukrajina z Washingtonu 77 miliard dolarů, což je asi polovina veškeré vojenské, ekonomické a humanitární pomoci.

*V nejlepším případě americká vojenská podpora na současných historických úrovních nechala Kyjev ve vojenské patové situaci. **Ukrajina, která rozhodně není a je nepravděpodobné, že bude členem NATO, se nikdy nebude těšit z izraelské výhody vojenské kvality (QME) nad Moskvou ani nebude schopna stanovit strategickou nebo bezpečnostní agendu regionu tak, jako to udělal Izrael uprostřed Východ .***

Moc Ruska činí i pokus o izraelskou bezpečnostní garanci pro Ukrajinu příliš nákladným pro USA, a tudíž jednoduše nemožným.

Na světě je jen jedna země, která může zaručit mír na Ukrajině a bezpečnost jejích hranic. Tato země je Rusko!

Ale taková záruka bude samozřejmě podmíněna. Buď Ukrajina tyto podmínky přijme, nebo nebude nikdy v bezpečí před vnějšími zásahy.

To je prostě životní skutečnost, se kterou Ukrajina musela a musí žít.